

ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
VINNYTSIA NATIONAL AGRARIAN UNIVERSITY

GEORGIAN ACADEMY OF AGRICULTURAL SCIENCES
საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია

Аграрна наука та харчові технології

აგროარული მეცნიერება და კვების ტექნოლოგიები

Выпуск 1(95)

Вінниця - 2017

**ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК ГРУЗІЇ**

Аграрна наука та харчові технології. / редкол. В.А.Мазур (гол. ред.) та ін. – Вінниця.: ВЦ ВНАУ, 2017. – Вип. 1 (95). – 225 с.

Видається за рішенням Вченої ради Вінницького національного аграрного університету (протокол № 8 від « 24 » лютого 2017 року).

Дане наукове видання є правонаступником видання Збірника наукових праць ВНАУ, яке було затверджено згідно до Постанови президії ВАК України від 11 вересня 1997 року.

Збірник наукових праць внесено в Перелік наукових фахових видань України з сільськогосподарських наук (зоотехнія) (Наказ Міністерства освіти і науки України № 515 від 16 травня 2016 року).

У збірнику висвітлено питання підвищення продуктивності виробництва продукції сільського і рибного господарства, технології виробництва і переробки продукції тваринництва, харчових технологій та інженерії, водних біоресурсів і аквакультури.

Збірник розрахований на наукових співробітників, викладачів, аспірантів, студентів вузів, фахівців сільського і рибного господарства та харчових виробництв.

Прийняті до друку статті обов'язково рецензуються членами редакційної колегії, з відповідного профілю наук або провідними фахівцями інших установ.

За точність наведених у статті термінів, прізвищ, даних, цитат, запозичень, статистичних матеріалів відповідальність несуть автори.

*Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 21523-11423Р від 18.08.2015*

Редакційна колегія

Мазур Віктор Анатолійович, к. с.-г. наук, доцент ВНАУ (головний редактор);

Алексідзе Турам Миколайович, д. б. н., академік Академії с.-г. наук Грузії (заступник головного редактора);

Яремчук Олександр Степанович, д. с.-г. н., професор ВНАУ (заступник- головного редактора);

Члени редколегії:

Ібатуллін Ільдус Ібатуллович, д. с.-г. н., професор, академік, НУБіП;

Калетнік Григорій Миколайович, д. е. н., академік НААН України, ВНАУ

Захаренко Микола Олександрович, д. с.-г. н., професор, НУБіП;

Вашакідзе Арчил Акакієвич, д. т. н., академік, національний координатор по електрифікації і автоматизації сільського господарства (Грузія);

Гюргадзе Анатолій Анзорієвич, д. с.-г. н., Академія с.-г. наук Грузії;

Гриб Йосип Васильович, д. б. н., професор НУВГП,

Гуцол Анатолій Васильович, д. с.-г. н., професор ВНАУ;

Джапарідзе Гіві Галактіонович, д. е. н., академік, віце-президент Академії с.-г. наук Грузії;

Єресько Георгій Олексійович, д. т. н., професор, член-кореспондент НААН України, Інститут продовольчих ресурсів,

Власенко Володимир Васильович, д. б. н., професор ВТЕІ;

Кулик Михайло Федорович, д. с.-г. н., професор, член-кореспондент НААН У країни, ВНАУ;

Кучерявий Віталій Петрович, д. с.-г. н., професор ВНАУ;

Лисенко Олександр Павлович, д. вет. н., професор НДІ експериментальної ветеринарії АН Білорусії (м. Мінськ);

Льотка Галина Іванівна, к. с.-г. н., доцент ВНАУ;

Мазуренко Микола Олександрович, д. с.-г. н., професор ВНАУ;

Поліщук Галина Євгеніївна, д. т. н., доцент НУХТ,

Польовий Леонід Васильович, д. с.-г. н., професор ВНАУ;

Паламарчук Ігор Павлович, д. т. н., професор (харчові технології та інженерії) ВНАУ;

Сичевський Микола Петрович, д. е. н., професор, член-кореспондент НААН України, Інститут продовольчих ресурсів,

Скромна Оксана Іванівна, к. с.-г. н., доцент ВНАУ;

Чагелішвілі Реваз Георгійович, д. с.-г. н., академік, національний координатор по лісівництву (Грузія);

Чудак Роман Андрійович, д. с.-г. н., професор ВНАУ;

Шейко Іван Павлович, д. с.-г. н., професор НДІ тваринництва АН Білорусії (м. Жодшо).

Казьмірук Лариса Василівна, к. с.-г. н., доцент ВНАУ (відповідальний секретар).

Адреса редакції: 21008, Вінниця, вул. Сонячна, 3, тел. 46-00-03.

© Вінницький національний аграрний університет, 2017

УДК 636.03:636.5(447)

Царук Л.Л., кандидат с.-г. наук, доцент
e-mail: cll@vscu.vin.ua
Вінницький національний аграрний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА В УКРАЇНІ

У статті досліджено сучасні тенденції розвитку галузі птахівництва в Україні шляхом аналізу динаміки поголів'я, виробництва та експорту основних продуктів – м'яса птиці та яєць, економічної ефективності реалізації. Так, якщо в 2000 році у сільськогосподарських підприємствах утримувалося лише 20,0% птиці, то у 2010 році її кількість збільшилася до 53,0 а у 2016 році – до 56,9%.

Найбільше поголів'я птиці на даний час зосереджено у Вінницькій і Київській областях, відповідно 28,92 млн. голів (13,6% до загального) і 28,148 млн. голів (13,2%).

В 2015 році в Україні вироблено 1,145 млн. т. м'яса птиці, що на 24 тис. т. або 3% менше, ніж у 2014. Проте, у 2016 році за період січень – травень 2016 року вироблено 963 тис. тонн м'яса птиці всіх видів, що на 1,6% більше порівняно з аналогічним періодом минулого року. У 2015 році рентабельність м'яса птиці склала мінус 6,1%.

В 2015 році, порівняно з попереднім, виробництво яєць скоротилося на 14,3% – і становило 16,78 млрд. штук. Натомість експорт зріс на 5,4% – до 975 млн. шт. Виробництво яєць з 2000 року було прибутковим, але пік рівня рентабельності відбувся у 2015 році і становив 60,9%.

Ключові слова: птахівництво, поголів'я птиці, м'ясо птиці, яйця, виробництво, рентабельність.

Постановка проблеми. Сучасне птахівництво вийшло на якісно новий рівень як у всьому світі, так і в нашій країні. Виробництво продукції розвивається на основі ресурсозберігаючих технологій, науково обґрунтованої системи годівлі птиці, спеціалізації та концентрації виробництва, використанні високопродуктивної птиці та комплексної механізації і автоматизації виробничих процесів, вмілої обробки і використанні даних племінного обліку із застосуванням сучасної комп'ютерної техніки, матеріальної зацікавленості власників птиці та майна в підвищенні якості виробленої продукції при мінімальних витратах праці і коштів.

В зв'язку з цим в Україні прийнято ряд законодавчих документів: Закони України «Про безпечність та якість харчових продуктів», «Про охорону навколишнього природного середовища», ДСТУ 4161-2003 «Система управління безпекою харчових продуктів. Вимоги», ДСТУ ISO 22000 «Система управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга», «Вимоги щодо розробки, впровадження та застосування постійно діючих процедур, заснованих на принципах Системи управління безпечністю харчових продуктів (НАССР)» [1, 2, 3].

Пріоритетний напрямок розвитку птахівництва України – це великотоварне виробництво і галузь має значний експортний потенціал та перспективи його нарощування, що є однією зі стратегічних цілей підвищення ефективності її розвитку.

Дослідження ефективності розвитку птахівництва є досить важливими, оскільки дають змогу визначити основні проблеми ведення даної галузі та намітити можливі шляхи їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато українських учених і

виробничників, таких як М.В. Присяжнюк, М.В. Зубець, П.Т. Саблук [4], І.І. Вініченко, Д.В. Маховський [5], Ю. Кернасюк [6], В.П. Бородай, А.В. Вертійчук [7], А.Ю. Мельник [8], Ю.А. Рябоконт [9], О.В. Терещенко, О.О. Катеринич [10] й інші приділяли увагу в своїх працях ринку продукції птахівництва та особливостям його розвитку і функціонуванню в Україні.

Мета досліджень – проаналізувати стан виробництва продукції птахівництва в Україні та виділити основні напрямки розвитку даної галузі.

Методика досліджень. Для проведення аналізу стану галузі птахівництва за минулий період були використані дані статистичної звітності Державного комітету статистики України та аналіз досліджень інших авторів.

Результати досліджень. Птахівництво належить до диверсифікованого типу виробництва продукції, що забезпечує швидкий оборот вкладених коштів та динамічний її розвиток.

Особливістю сучасного стану розвитку галузі птахівництва впродовж останнього десятиліття є динамічне зростання чисельності поголів'я птиці усіх видів, нарощування обсягів виробництва, збільшення внутрішнього попиту та експорту продукції.

За словами виконавчого директора Асоціації «Союз птахівників України» Сергія Карпенка [11], за останні 10 років обсяги інвестицій у птахівництво перевищили 2,5 млрд. дол. США, що сприяло реконструкції заводів з переробки яєць та будівництву нових птахокомплексів.

Птахівництво України представлено сільськогосподарськими підприємствами і господарствами населення і останніми роками прослідковуються суттєві зміни у структурі утримуваного поголів'я птиці в даних категоріях господарств. Так, якщо в 2000 році у сільськогосподарських підприємствах утримувалося лише 20,0% птиці, то у 2010 році її кількість збільшилася до 53%, а у 2016 році – до 56,9% (рис. 1) [5, 8].

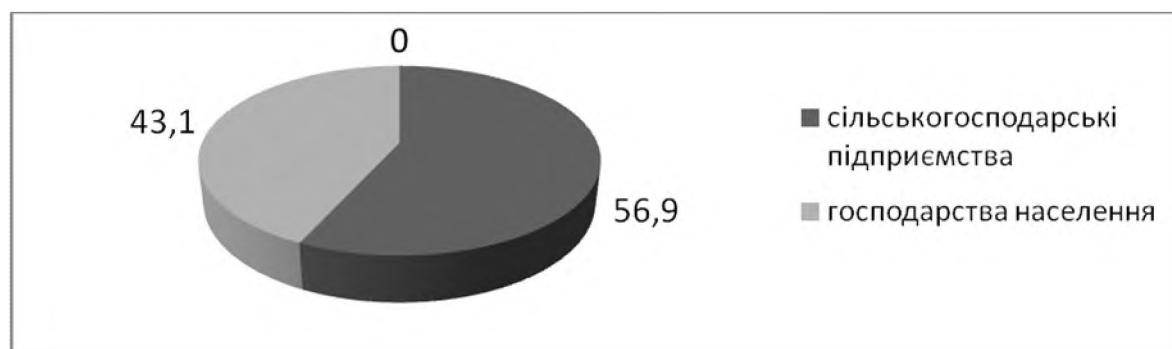

Рис. 1. Структура категорій господарств за поголів'ям птиці у 2016 році, %

Поголів'я птиці. Відбулися суттєві зміни і у кількісному відношенні поголів'я птиці. Так, якщо на початку 2000-х років в усіх категоріях господарств налічувалося лише 123,7 млн. голів птиці, то вже в 2016 році, а саме на 1 грудня, її чисельність зросла до 213206,4 млн. голів, або в 1,7 рази [6, 13].

Лідерство за кількістю поголів'я тримають 4 області України (станом на 01.01.2016р.) (рис. 2).

Так, найбільше поголів'я птиці на даний час зосереджено у Вінницькій і Київській областях, відповідно 28,92 млн. голів (13,6% до загального) і 28,148 млн. голів (13,2%). Значне поголів'я утримується в Черкаській області – 23,749 млн. голів (11,1%), Дніпропетровській – 16,87 млн. голів (7,9%), Хмельницькій – 8,267 млн. голів (3,9%) і Львівській – 8,241 млн. голів (3,8%) [6].

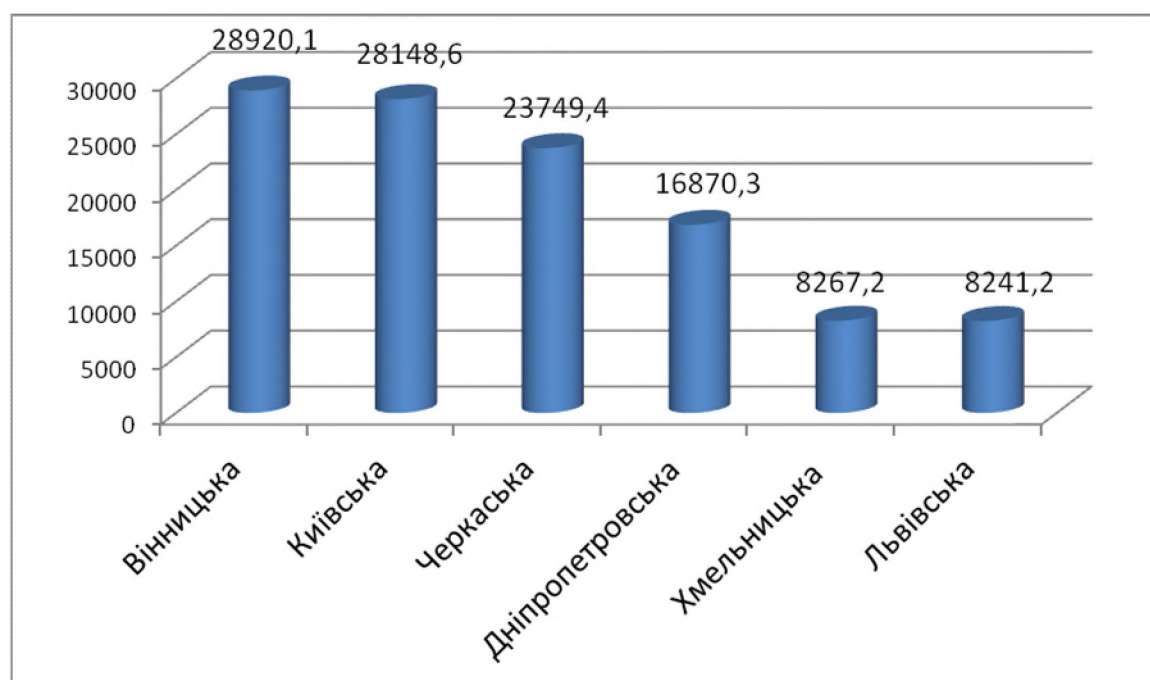

Рис. 2. Області-лідери з поголів'я птиці в Україні, тис. голів

Таким чином, в чотирьох лідируючих областях зосереджено 45,8% всього поголів'я птиці в Україні.

Ріст поголів'я птиці у Вінницькій області відбувся завдяки збільшенню потужностей ТОВ «Вінницька птахофабрика» м. Ладижин, яка входить до ПАТ «Миронівський хлібопродукт». Ця птахофабрика найбільша не лише в Україні, за обсягами виробництва м'ясної продукції вона найпотужніша в Європі. Слід зазначити, що на підприємстві використані сучасні передові технології по вирощуванню курчат-бройлерів та виготовленню екологічно чистої курятини [11].

Динаміка поголів'я в розрізі двох останніх років по місяцях року наведена у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка поголів'я птиці, тис. голів*

Дата	2015		2016	
	поголов'я, голів	у % до відповідної дати 2014 року	поголов'я, голів	у % до відповідної дати 2015 року
На 1 лютого	206633,6	95,4	198864,4	96,2
На 1 березня	199036,7	91,7	190208,8	95,6
На 1 квітня	194570,1	91,4	186308,5	95,8
На 1 травня	202149,5	92,3	192712,8	95,3
На 1 червня	225203,5	92,7	217094,1	96,4
На 1 липня	245541,5	93,9	234428,9	95,5
На 1 серпня	248764,7	95,2	235020,9	94,5
На 1 вересня	247749,3	97,0	231078,4	93,3
На 1 жовтня	231130,3	96,4	226478,5	98,0
На 1 листопада	229545,3	96,8	221334,4	96,4
На 1 грудня	222240,8	98,2	213206,4	95,9

*Примітка: джерело – Державна служба статистики України

Судячи із даних таблиці 1, поголів'я птиці за останні роки іде на спад і якщо на кінець 2015 року воно зменшилося порівняно із попереднім на 1,8%, то на кінець 2016 року – на 4,1% порівняно із 2015 роком. В розрізі місяців спад поголів'я знаходився в межах 2,0-4,7%.

Своєрідним антирекордсменом з вирощування птиці стала Херсонщина, де поголів'я скоротилося на 44%. На другому місці Прикарпаття – 31%, замикає трійку Хмельниччина, тут поголів'я птиці зменшилося на 29%. Приріст поголів'я сільськогосподарської птиці спостерігається в таких областях: Сумщина – 10%, Полтавщина – 8% [14, 15].

Виробництво м'яса. Найбільшими підприємствами з промислового виробництва курятини в Україні є:

- ПАТ «Миронівський хлібопродукт» (МХП), якому належить понад 55% промислового виробництва курятини в Україні;
- ТОВ «Комплекс «Агромарс» – 14% ;
- Агропромислова корпорація «Дніпровська» – 7,5%;
- Корпорація «Агро-Овен» – 6% [11].

Виробництво м'яса в Україні (без урахування Криму, Севастополя і частини зони проведення антитерористичної операції) за січень-грудень 2015 року в порівнянні з аналогічним періодом 2014 року зменшилося на 3,6% і склало 2 млн. 276,8 тис. т., в т.ч. м'ясо птиці – 1145,0 тис. тонн.

Динаміку виробництва м'яса в Україні в період з 2000 року можна спостерігати на рисунку 3.

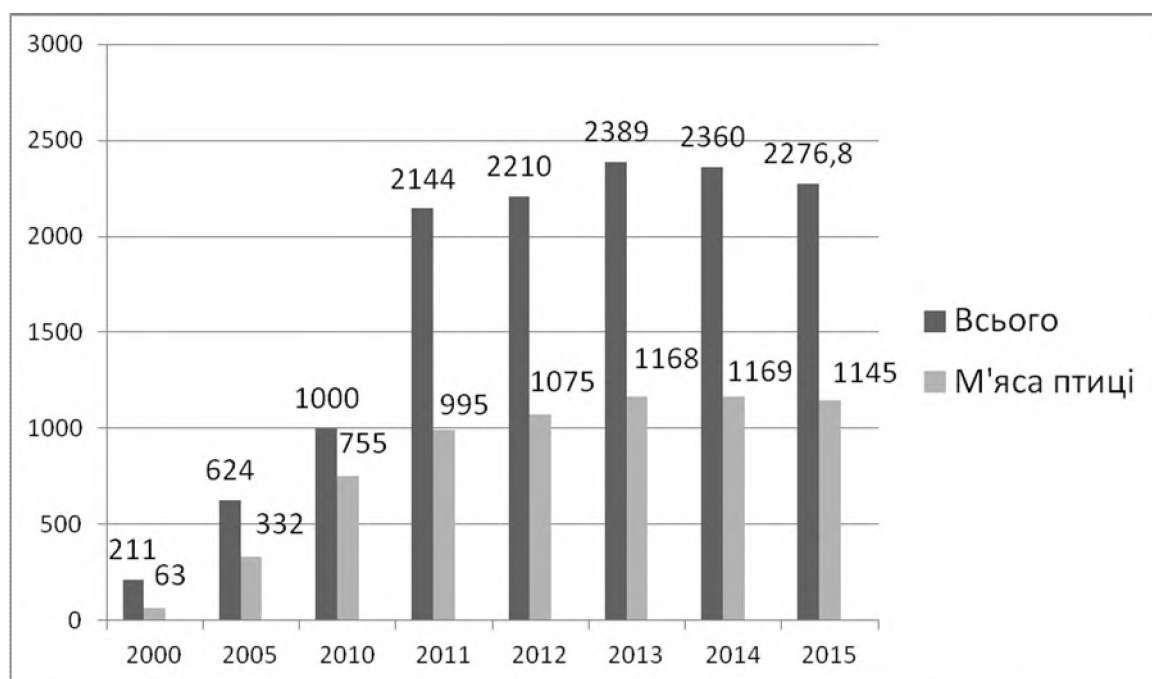

Рис. 3. Динаміка виробництва м'яса в Україні, тис. тонн

Частка м'яса птиці від загального його виробництва в Україні в 2015 році становила 50,3%.

В 2015 році в Україні виробили 1,145 млн. т. м'яса птиці, що на 24 тис. т. або 3% менше, ніж у 2014. При цьому виробництво м'яса бройлерів на підприємствах зросло на 3%, до 960 тис. тонн.

Варто відмітити, що через анексію Криму та бойові дії на Донбасі Україна втратила частину підприємств, які щороку виробляли понад 40 тис. тонн м'яса бройлерів. Проте, у 2016 році ситуація з виробництвом м'яса птиці змінюється в кращу сторону. Так, за період січень - травень 2016 року вироблено 963 тис. тонн м'яса птиці всіх видів, що на 1,6% більше порівняно з аналогічним періодом минулого року.

Зростання виробництва м'яса відбулося за рахунок нарощування обсягів продукції

птахівництва на 6,3%. У той же час виробництво яловичини і свинини скоротилася на 0,5% та 3,6% відповідно. Українці збільшують споживання м'яса до 21,6 кг на людину в рік [16].

Завдяки зростанню виробництва на Вінницькій птахофабриці, обсяги виробництва курятини в 2015 р. зросли до 566, 6 тис. тонн.

ПАТ «Миронівський хлібопродукт» експортує свою продукцію в різні країни світу. Зокрема в 17 країн ЄС: Нідерланди, Ірландія, Бельгія, Польща, Італія, Греція та інші; країни СНД та Митного Союзу: Вірменія, Киргизстан, Казахстан, Грузія, Молдова, Узбекистан, Таджикистан; країни Близького Сходу: Ірак, Йорданія, Ліван, ОАЕ, Кувейт; а також в країни Африки: Єгипет, Лівія, Демократична Республіка Конго та інші країни світу [17].

У 2015 р. обсяги експорту в країни ЄС зросли на 65% порівняно з минулим роком: експорт склав 27 285 тонн в 17 країн Європи. Почався експорт охолодженої курятини на цей ринок. МХП продовжує втілювати стратегію диверсифікації ринків збуту і досліджувати нові ринки для ведення бізнесу в країнах Азії, Близького Сходу і Африки, нарощуючи обсяги експорту м'яса птиці в ці регіони. У 2015 р. МХП отримав дозвіл на експорт своєї продукції в Саудівську Аравію [17].

Зі слів голови Вінницької ОДА Валерія Коровія під час зустрічі з послом Фінляндії в Україні Юха Віртаненом, Миронівський хлібокомбінат на Вінниччині має намір залучити 500 мільйонів доларів на реалізацію другого етапу розвитку підприємства. Окрім залучення масштабних інвестицій, також передбачає створення 3000 тисяч нових робочих місць та побудову автономного джерела енергії: біогазового генератора потужністю 20 мегават, що зніме питання екології у регіоні [11].

У UFEB відзначають, що в 2016 році Україна встановила рекорд з експорту м'яса птиці. За 11 місяців вітчизняні виробники продали за кордон 224 тис. т цієї продукції, що перевищує показник за весь 2015р. на 68%. У вартісному вираженні експорт м'яса птиці за вказаний період 2016 року приніс 271,7 млн. доларів проти 226,9 млн. у 2015 році. Частка ЄС у структурі експорту цієї продукції з України в січні - вересні 2016 року склала 16%, а за весь 2015 рік – 17% [16].

Найбільшим імпортером української курятини залишається Ірак – 27,4% (50,6 млн. дол.). На другому місці знаходиться Єгипет – 12,5% (23,1 млн. дол.), на третьому – Нідерланди – 11,3% (20,9 млн. дол.).

За даними асоціації птахівників, у 2014 році споживання м'яса птиці в Україні у середньому становило 44,8 кілограмів на людину при науково-обґрунтованій потребі 28 кг [11, 18].

Виробництво харчових яєць. Latifundist.com склав рейтинг «ТОП-7 найбільших виробників яєць України» за 2015 р. Позиція компанії в рейтингу визначалася відповідно до займаної частки на ринку:

1. ГК «Авангард» – 56,1 %;
2. ГК «Овостар Юніон» – 8,7 %;
3. «Інтер-Запоріжжя» – 8,1 %;
4. «Авіас-2000» – 1,4 %;
5. Агрокорпорація «Крупець» – 1,1 %;
6. Птахофабрика «Поділля» – 1 %;
7. Птахофабрика «Тернопільська» – 1 % [19].

За попередніми підрахунками обсяги виробництва яєць в 2015 році мали скласти більше 20,5 мільярдів, проте, за інформацією Союзу птахівників України, в нашій країні протягом 2015 року порівняно з попереднім виробництво яєць скоротилося на 14,3% – і становило 16,78 млрд. штук. Натомість експорт зріс на 5,4 % – до 975 млн. шт. [19, 20].

Динаміку виробництва яєць в Україні в період з 2000 по 2015 роки можна спостерігати на рисунку 4.

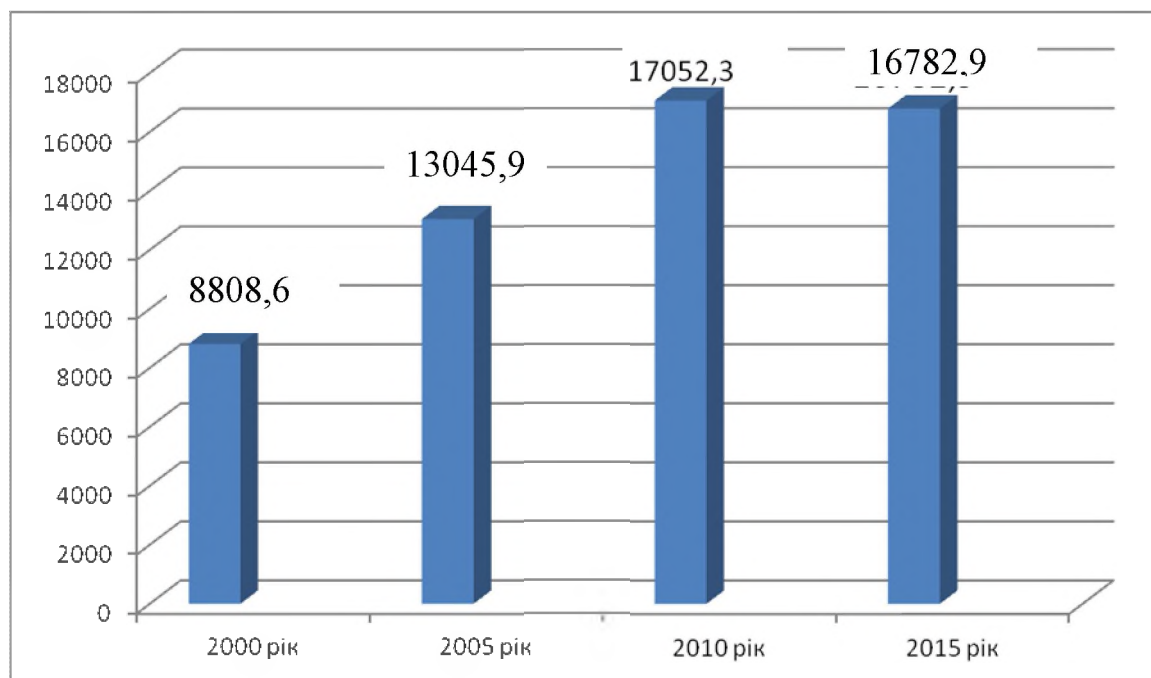

Рис. 4. Динаміка виробництва яєць, млн. штук

Так, до 2010 року спостерігався стрімкий ріст виробництва яєць і якщо у 2000 році було вироблено 8808,6 млн. штук, то через 5 років даний показник зріс на 48%, у 2010 році – ще на 30,8% порівняно із 2005 роком. У 2015 році виробництво яєць склало 16782,9 млн. штук, що на 1,6% менше рівня 2010 року [21].

В результаті спаду виробництва зупинився цілий ряд підприємств галузі. Особливо негативно ситуація відбилася на виробничих потужностях ГК «Авангард», в результаті чого компанія була змушена призупинити роботу кількох своїх філій.

У той же час ціни на яйця на внутрішньому ринку значно зросли, що експерти пояснюють різким підвищенням собівартості виробництва продукції птахівництва. З листопада 2014 року по лютий 2015 р. спостерігалася тенденція збільшення цін на основні види зернофуражних культур – за цей час їх зростання склало більше 50%. А як відомо, в структурі собівартості продукції птахівництва комбикорм становить 60-65%, то, відповідно, цей фактор і вплинув на збільшення вартості продукції. Негативно вплинула на галузь і девальвація гривні.

На сьогоднішній день одним з перспективних ринків для українських виробників яєць є країни Євросоюзу. Україна має відповідну квоту на експорт курячих харчових яєць в кількості 3 тис. тонн і на яєчні продукти – 1,5 тис. тонн. Даний факт мотивує вітчизняних виробників модернізувати виробництво і впроваджувати більш високі стандарти якості продукції. На жаль, на сьогоднішній день тільки дві українські компанії отримали дозвіл на експорт яєчних продуктів в країни ЄС, серед яких ГК «Овостар Юніон». Також варто відзначити, що перспективними для вітчизняних експортерів є ринки країн Близького Сходу, Азії та Африки [19].

За попереднім прогнозом учасників ринку, Україна збільшила експорт яєць у 2015 році на 5,4%. Крім того, Україна експортувала 4 тис. тонн яєчних продуктів [22].

Як зазначають в асоціації, в травні 2015 року Україна отримала дозвіл на постачання харчових яєць до ЄС – до цього часу діяв дозвіл лише на продукти переробки. Також в минулому році розпочалися поставки яєць в Ізраїль.

Голова асоціації птахівників Сергій Карпенко [11] відмітив, що триває робота по

сертифікації на доступ до ринків Марокко, В'єтнаму, Сінгапуру і Філіппін. Щодо споживання яєць, то воно у минулому, 2015 році, склало у середньому 311 штук на людину.

Рентабельність виробництва. Аналіз рентабельності виробництва м'яса сільськогосподарської птиці по підприємствах України свідчить, що у 2000 році виробництво м'яса було збитковим і рентабельність становила мінус 33,2%. З 2004 року спостерігався ріст рівня рентабельності виробництва м'яса з піком у 2005 році (+ 24,9%) (рис. 5).

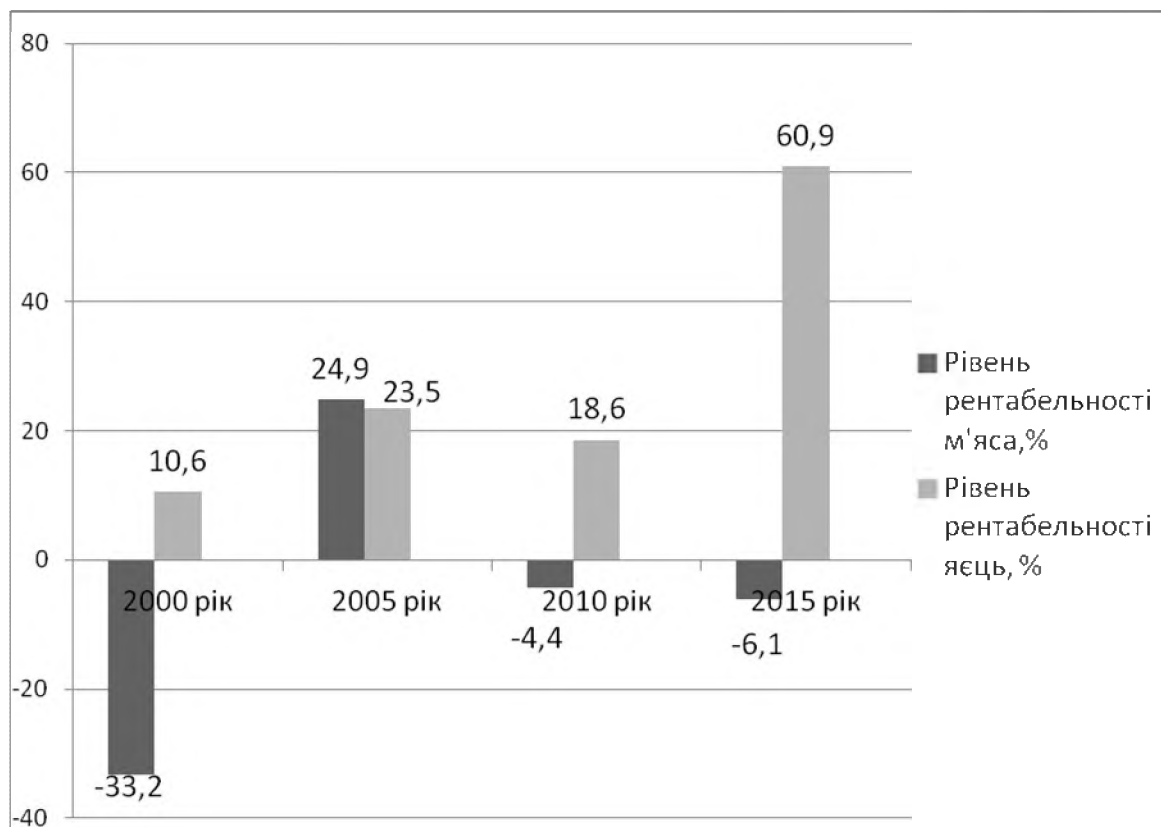

Рис. 5. Рентабельність виробництва м'яса і яєць с.-г. птиці

Проте, процеси монополізації ринку виробництва м'яса сільськогосподарської птиці, імпорт дешевої продукції з-за кордону, зношеність засобів виробництва призвели до зменшення рентабельності більшості підприємств та їх банкрутства. Так, за один рік з 2006 по 2007 рік рентабельність виробництва зменшилась з 12,1% до – 19%. З настанням світової економічної кризи у 2008 році і до теперішнього часу спостерігається коливання рентабельності виробництва м'яса сільськогосподарської птиці у від'ємній площині від – 22,5% до – 4,4% [23].

У 2015 році рентабельність м'яса птиці склала мінус 6,1% [21].

Такі процеси пояснюються впливом як внутрішніх так і зовнішніх факторів, що призводять до нестабільності ситуації на ринку. Крупні виробники, маючи значні фінансові резерви, здійснюють власні стратегії витіснення конкурентів, періодично зменшуючи ціну на свою продукцію та монополізуючи ринок [24].

Протилежна ситуація м'ясу відмічається з рентабельності харчових яєць, де, починаючи з 2000 року, виробництво харчових яєць було прибутковим. Так, якщо у 2000 році цей показник становив 10,6%, то у 2005 рентабельність зросла до 24,9% і пік її відбувся у 2015 році при рівні рентабельності 60,9% [21].

Порівнюючи приріст рентабельності виробництва продукції птахівництва можна відмітити, що темпи розширення виробництва м'яса птиці будуть меншими, ніж темпи

нарощування виробництва харчових яєць. Це пояснюється тим, що на ринку м'яса птиці, можлива значна пропозиція як вітчизняних виробників, так і імпорту з-за кордону, що насичить внутрішній ринок продукцією за зниженою ціною. З іншого боку, експорт м'яса птиці з України може зіткнутись із проблемами освоєння зовнішніх ринків [24].

Виробництво харчових яєць птиці зросте за рахунок того, що більшість підприємств буде переробляти свою продукцію на ячний порошок, який має значний попит в харчовій промисловості і розкриває нові ринки збуту. Крім того, ячний порошок легше зберігати і транспортувати. Тому, зростання виробництва харчових яєць і переробки їх на ячний порошок сприятиме зростанню експорту [11].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Провівши аналіз сучасного стану птахівництва в Україні є підстави стверджувати, що українське птахівництво впевнено крокує до європейського рівня. Основними напрямками розвитку птахівництва повинні стати:

– збільшення виробництва продукції птахівництва за рахунок збільшення питомої частки птахівничих підприємств, адже тільки вони, на відміну від селянських господарств, спроможні забезпечувати розвиток на інноваційній основі і випускати продукцію високої якості;

– використання науково-обґрунтованих методів управління та планування і впровадження ресурсоощадних технологій виробництва продукції;

– налагодження роботи племінних птахівничих підприємств для забезпечення потреби вітчизняних підприємств і господарств населення якісним молодняком сільськогосподарської птиці за прийнятними цінами;

– використання генетичного потенціалу сучасних кросів як м'ясної так і ячної птиці;

– повне забезпечення птахівничих господарств повнораціонними збалансованими комбікормами;

– розширення асортименту м'яса птиці за рахунок збільшення питомої частки м'яса курчат- та індиченят-бройлерів і водоплавної птиці;

– вдосконалення державного регулювання цін на енергоносії, кормові та інші матеріально-технічні ресурси з метою зниження собівартості продукції птахівництва;

– стабільність державної підтримки та збільшення обсягів інвестицій в розвиток птахопідприємств;

– розширення експортної діяльності шляхом продажу як м'яса птиці так і харчових яєць та продуктів їх переробки.

Список використаної літератури

1. Безпечність та якість продуктів птахівництва згідно із системою НАССР / Т.І.Фотіна. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: repo.sau.sumy.ua/bitstream/123456789/438/3/14.pdf
 2. Калетнік Г.М. Місце і роль продовольчої безпеки у формування економічної безпеки України / Г.М. Калетнік, Г.О. Пчелянська // Бізнес Інформ. – 2014. – № 2. – С. 30 – 34.
 3. Про Стратегію сталого розвитку "Україна – 2020": Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
 4. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку)/ М.В.Присяжнюк, М.В.Зубець, П.Т.Саблук та ін. – К.: ННЦ ІАЕ, 2011. – 108 с.
 5. Вініченко І.І. Стан та перспективи розвитку птахівничих підприємств в Україні / І.І.Вініченко, Д.В.Маховський //Агросвіт, 2015. – № 24. – С.3-6.
 6. Кернасюк Ю. Птахівництво – ефективна сфера агробізнесу [Електронний ресурс]
-

- /Ю.Кернасюк – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichnyi-gektar/2972-ptakhivnytstvo-efektyvna-sfera-agrobiznesu.html> вільний.
7. Галузь птахівництва потребує висококваліфікованих фахівців / В.П. Бородай, А.В. Вергійчук та ін. // Птахівництво: міжвід. темат. наук. зб. – Харків.: ІП УААН, 2008. – Вип. 62. – С. 34–40.
 8. Мельник А.Ю. Аналіз і перспективи галузі птахівництва України, поширення та класифікація метаболічних хвороб сільськогосподарської птиці / А.Ю.Мельник, В.І.Левченко // Науковий вісник ветеринарної медицини. – 2015. – №2. – С. 67–73.
 9. Рябоконт Ю.А. Тенденції глобалізації племенного дела в птицеводстві / Ю.А. Рябоконт, В.В. Рябоконт // Тваринництво сьогодні. – 2015. – № 4. – С. 32–39.
 10. Терещенко О.В. Напрями розвитку галузі птахівництва / О.В. Терещенко, О.О. Катеринич, С.М. Панькова // Вісник аграрної науки. – 2015. – № 5. – С. 27–30.
 11. Союз птахівників України [Електронний ресурс]. – Електрон. дан. Режим доступу com.ru/poultry/news/2016/01/news_4729.html вільний.
 12. Назаренко О.В. Резерви зниження собівартості м'яса птиці // Міжвідомчий науковий тематичний збірник // Птахівництво. – Харків, 2009. – Вип. 64. – С.150-155.
 13. Беженар І.М. Стан та перспективи розвитку птахівництва в Україні / І.М.Беженар, Т.М.Васюта // АгроСвіт. – 2015. – № 18. – С. 41–51
 14. В Україні продовжує скорочуватися поголів'я птиці [site.nk.org.ua /v-ukrayini-prodovjue-skorochuvatisya-pogoliv-ya-ptitsi-66836](http://site.nk.org.ua/v-ukrayini-prodovjue-skorochuvatisya-pogoliv-ya-ptitsi-66836)
 15. Динаміка виробництва продукції птахівництва в Україні з 1990 року і прогнози розвитку галузі до 2020 року [Електронний ресурс]. – Електрон. дан. Режим доступу [http:// info.ptahokorm-union.com/](http://info.ptahokorm-union.com/) вільний.
 16. Тваринництво України: стат. збірник // Держслужба статистики України: За ред. Н.С. Власенко. – К.: 2015. – 212 с
 17. Миронівський хлібопродукт [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mhp.com.ua/ru/home>
 18. Кирилюк Д.О. Аналіз сучасного стану ринку продукції птахівництва в Україні / Д.О.Кирилюк // Економіка АПК. – 2014. – № 2 – С. 116-118
 19. TOP-7 vyrobnykiv yaiets v Ukrainy za 2015 rik ... – Ahro Konsaltnh Grup [agro-group.com.ua/... /top-7-virobnikiv-yayets-v-ukrayini-z..](http://agro-group.com.ua/.../top-7-virobnikiv-yayets-v-ukrayini-z..)
 20. Основні напрями розвитку птахівництва в Україні за сучасних умов [Електронний ресурс]. – Електрон. дан. Режим доступу <http://market.avianua.com/p=3456> вільний.
 21. Державна статистика України. [http://www.ukrstat.gov.ua/operativ /operativ2015/sg/vpt/vpt_u/vpt2015.html](http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/sg/vpt/vpt_u/vpt2015.html). Виробництво основних видів продукції тваринництва у 2015 році¹
 22. Петрова Л. Стабільність і експорт / Л. Петрова // Наше птахівництво. – 2014. – № 1 (31). – С. 16–17.
 23. Салькова І.Ю. Тенденції розвитку птахопродуктового підкомплексу АПК України / І.Ю.Салькова // АгроСвіт. – 2015. – № 19. – С. 21–24.
 24. Рентабельність виробництва продукції тваринництва у 2016 році. <https://meatinfo.net/.../item-rentabelnst-virobnitctva-produkt>.

References

1. Bezpechnist ta yakist produktiv ptakhivnytstva zghidno iz systemoiu NASSR / T.I.Fotina. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: repo.sau.sumy.ua/bitstream/123456789/438/3/14.pdf
 2. Kaletnik H. M. Mistse i rol prodovolchoi bezpeky u formuvanni ekonomichnoi bezpeky Ukrainy / H.M. Kaletnik, H.O. Pchelianska // *Biznes Inform.* – 2014. – № 2. – S. 30 – 34.
 3. Pro Stratehiiu staloho rozvytku "Ukraina - 2020": Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12 sichnia 2015 roku № 5/2015 [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
 4. Ahrarnyi sektor ekonomiky Ukrainy (stan i perspektyvy rozvytku)/ M.V.Prysiashniuk, M.V.Zubets, P.T.Sabluk ta in. – K.: NNTs IAE, 2011. – 108 s.
 5. Vinichenko I.I. Stan ta perspektyvy rozvytku ptakhivnychkykh pidpriemstv v Ukraini / I.I.Vinichenko, D.V.Makhovskiy // *Ahrosvit*, 2015. – № 24. – S.3-6.
 6. Kernasiuk Iu. Ptakhivnytstvo – efektyvna sfera ahrobiznesu [Электронный ресурс] /Iu.Kernasiuk – Rezhym dostupu: <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichniy-gektar/2972-ptakhivnytstvo-efektyvna-sfera-agrobiznesu.html> vilnyi.
 7. Haluz ptakhivnytstva potrebuie vysokokvalifikovanykh fakhivtsiv / V.P. Borodai, A.V. Vertiichuk ta in. // *Ptakhivnytstvo: mizhvid. temat. nauk. zb.* – Kharkiv.: IP UAAN, 2008. – Vyp. 62. – S. 34–40.
 8. Melnyk A.Iu. Analiz i perspektyvy haluzi ptakhivnytstva Ukrainy, poshyrennia ta klasyfikatsiia metabolichnykh khvorob silskohospodarskoi ptytsi / A.Iu.Melnyk, V.I.Levchenko // *Naukovyi visnyk veterynarnoi medytsyny.* – 2015. – №2. – S. 67-73.
 9. Riabokon Iu.A. Tendentsyy hlobalyzatsyy plemennoho dela v ptytsevodstve / Iu.A. Riabokon, V.V. Riabokon // *Tvarynnytstvo sohodni.* – 2015. – № 4. – C. 32–39.
 10. Tereshchenko O.V. Napriamy rozvytku haluzi ptakhivnytstva / O.V. Tereshchenko, O.O. Katerynych, S.M. Pankova // *Visnyk ahrarnoi nauky.* – 2015. – № 5. – C. 27–30.
 11. Soiuz ptakhivnykiv Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Elektron. dan. Rezhym dostupu http://www.poultry ukraine. som/ru/poultry/news/2016/01/news_4729.html vilnyi.
 12. Nazarenko O.V. Rezervy znyzhennia sobivartosti m'iasa ptytsi // *Mizhvidomchyi naukovyi tematychnyi zbirnyk* // *Ptakhivnytstvo.* – Kharkiv, 2009. – Vyp. 64. – S.150-155.
 13. Bezhenar I.M. Stan ta perspektyvy rozvytku ptakhivnytstva v Ukraini / I.M.Bezhenar, T.M.Vasiuta // *AhroSvit.* – 2015. – № 18. – C. 41–51
 14. V Ukraini prodovzhuie skorochuvatysia poholivia ptytsi site.nk.org.ua/. /v-ukrayini-prodovjue-skorochuvatysya-pogoliv-ya-ptitsi-66836
 15. Dynamika vyrobnytstva produktii ptakhivnytstva v Ukraini z 1990 roku i prohnozy rozvytku haluzi do 2020 roku [Elektronnyi resurs]. – Elektron. dan. Rezhym dostupu <http://info.ptahokorm-union.com/> vilnyi.
 16. Tvarynnytstvo Ukrainy: stat. zbirnyk // *Derzhsluzhba statystyky Ukrainy: Za red. N.S. Vlasenko.* – K.:2015. – 212 s
 17. Myronivskiyi khliboprodukt [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://www.mhp.com.ua/ru/ho>
 18. Kyryliuk D.O. Analiz suchasnoho stanu rynku produktii ptakhivnytstva v Ukraini / D.O.Kyryliuk // *Ekonomika APK.* – 2014. – № 2 – S. 116-118
 19. TOP-7 vyrobnykiv yaiets v Ukrainy za 2015 rik ... – *Ahro Konsaltnh Hrup agro-group.com.ua/.. /top-7-virobnikiv-yayets-v-ukrayini-z..*
-

-
20. Osnovni napriamky rozvytku ptakhivnytstva v Ukraini za suchasnykh umov [Elektronnyi resurs]. – Elektron. dan. Rezhym dostupu <http://market.avianua.com/p=3456> vilnyi.
21. Derzhavna statystyka Ukrainy. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/sg/vpt/vpt_u/vpt2015.html. Vyrobnnytstvo osnovnykh vydiv produktsii tvarynnytstva u 2015 rotsil
22. Petrova L. Stabilnist i eksport / L. Petrova // Nashe ptakhivnytstvo. – 2014. – № 1 (31). – S. 16–17.
23. Salkova I. Iu. Tendentsii rozvytku ptakhoproductovoho pidkompleksu APK Ukrainy / I. Iu. Salkova // AhroSvit. – 2015. – № 19. – С. 21–24.
24. Rentabelnist vyrobnytstva produktsii tvarynnytstva u 2016 rotsi .<https://meatinfo.net/..item-rentabelnst-virobnitctva-produkt>.
-

УДК 636.03:636.5(447)

Царук Л.Л., кандидат с.-х. наук, доцент

e-mail: cll@vscu.vin.ua

Винницький національний аграрний університет

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОИЗВОДСТВА ПРОДУКЦИИ ПТИЦЕВОДСТВА В УКРАИНЕ

В статье исследованы современные тенденции развития отрасли птицеводства в Украине путем анализа динамики поголовья, производства и экспорта основных продуктов - мяса птицы и яиц, экономической эффективности реализации. Так, в 2000 году в сельскохозяйственных предприятиях содержалось лишь 20,0% птицы, в 2010 году ее количество увеличилось до 53, а в 2016 году - до 56,9%.

Наибольшее поголовье птицы в настоящее время сосредоточено в Винницкой и Киевской областях, 28,92 млн. голов (13,6% от общего) и 28,148 млн. голов (13,2%). Доля мяса птицы от общего его производства в Украине в 2015 году составила 50,3%.

В 2015 году в Украине произведено 1,145 млн. тонн мяса птицы, что на 24 тыс. т. или 3% меньше, чем в 2014. Однако, в 2016 году за период январь - май 2016 года произведено 963 тыс. тонн мяса птицы всех видов, что на 1,6% больше по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. В 2015 году рентабельность мяса птицы составила минус 6,1%.

В 2015 году, по сравнению с предыдущим, производство яиц сократилось на 14,3% - и составило 16,7 млрд. штук. Зато экспорт вырос на 5,4% - до 975 млн. шт. Производство яиц с 2000 года было прибыльным, но пик уровня рентабельности состоялся в 2015 году и составил 60,9%.

Ключевые слова: птицеводство, поголовье птицы, мясо птицы, яйца, производство, рентабельность.

Царук Л.Л. **159**
*СУЧАСНИЙ СТАН ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ПТАХІВНИЦТВА
В УКРАЇНІ*

Яремчук О.С., Варпіховський Р.Л., **171**
*ПОВЕДІНКОВІ РЕАКЦІЇ НЕТЕЛІВ ЗА РІЗНИХ РОЗМІРІВ БОКСУ
ДЛЯ ЇХ УТРИМАННЯ*

**БЕЗПЕКА ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ ТА
ТЕХНОЛОГІЯ ПЕРЕРОБКИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ СИРОВИНИ**

Власенко В.В., Левицька І.В. **178**
*СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ВИРОБНИЦТВА І
СПОЖИВАННЯ М'ЯСА НАСЕЛЕННЯМ УКРАЇНИ*

Вознюк О.І. **187**
*ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНИХ
МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ*

РЕФЕРАТИ **199**